

Et besøk i «Tonnes-hølæ»

Havets brenninger har opp gjennom tidene forårsaket et stort antall mindre og større huler langs kysten. De er iøynefallende beviser på hvor «høyt» havet en gang i tiden har stått i forhold til dagens havnivå.

I Lurøy kommune har haverosjonen etterlatt seg spor i form av store huler - «havgrotter», både på øyene og på fastlandet. For de fleste av disse ligger hulenes bunn på ca. 100 meter over dagens havnivå.

En av de største er «Tonneshølæ», ei havgrotte med åpning på knapt 40 meters høyde. Dybden er på omlag 180 meter og den skråner svakt nedover. Innvendig er det for det meste sandbunn med noen mindre steiner, og det er lett å gå innover. Denne blir hvert år besøkt av et stort antall turister, og er virkelig verdt et besøk. På dagtid går det godt uten noen ekstra belysning.

Det er en grotteåpning på motstående side av fjellet, og det heter at det en gang i tiden var mulig å gå tvers gjennom fjellet, - fra Tonnes til Gjersvik, dog bare for en hund. I tilknytning til denne muligheten i eldre tid (?) er det knyttet et sagn til denne hunden som klarte å komme seg gjennom fjellet:

Inn for hain raud
ut kom hain snaud
nekkæ me haue
så nær va hain daud

Dette er turen for både liten og stor. Første del av strekningen, av de ca. 500 meterne opp til «høla», går etter en opparbeidet skogsvei med moderat stigning. Bare de siste 150 meter følger stien opp en noe bratt skrånning til grotteåpningen, men denne noe strabasiose del av turen blir glemt etter hvert som grotteåpningen reiser seg over en. Det har for et 10-talls år siden gått ras på motsatt side av grotteåpningen, så for all sikkerhets skyld, husk å holde godt til høyre på den siste del av strekningen inn mot grotta.

Vel oppe, er det tid for å sette seg ned og nyte utsikten over bygda og utover havet mot øyene i vest. Når man først er på Tonnes, vil en få mye igjen for å kombinere turen til grotta med en "fjelltur". Allerede oppe på første avsatsen, Kleivnakkan, åpner det seg en fantastisk utsikt i flere himmelretninger. Her er det en spesiell fin panoramautsikt over en stor del av øyverdenen i Lurøy og Træna. Du går da ned stien igjen til skogsveien, og følger bare denne opparbeidede veien opp bakken i en lengde av ca. 400 meter til toppen av høydedraget på sørsiden av høla.

Utsikt fra Tonneshøla, Foto: Trym Bergsmo

De riktig spreke kan fortsette videre innover etter skogsveien, og opp mot lia. Herfra følger en stien opp til toppen av Tonnesfjellet og opp til den hvite "Himmelberg-steinen". Herfra åpner det seg en utrolig utsikt i alle himmelretninger, mot nord helt til Lofotveggen.

Hvordan komme dit :

Med egen bil eller sykkel til Tonnes langs fylkesveien.

Parkeringsmuligheter :

Opparbeidet parkeringsplass som du finner på høyre side tett nord for Tonneshavna, på veiens høyre side. Her er parkeringsplass for busser, så vis tilbørlig hensyn ved hensetting av bilen. Ved parkeringsplassen er oppsatt anvisningsskilt for grotta, som sees godt fra parkeringsplassen.

Avstand til målet :

Turen til grotta tar bare omkring et kvarter hver vei i vanlig gange. For de som i tillegg vil gå opp på toppen av Kleivnakkan, må en regne med en liten time. De som vil ta den store utfordringen og gå helt opp til Himmelbergsteinen, må regne med en tur på 3 timer.

Turen passer for :

Hele familien, skogsvei det meste av turen hvor det også er mulig å få med seg barnevogn. De siste 150 meter opp til grotta er etter sti med sterk stigning. Det er også en fin familietur til Kleivnakken. Den lengste turen opp til toppen av Tonnesfjellet, er mer kravfull og passer best for de spreke.

Tekst av Rune Bang